

Zmarł Tadeusz Jerzy Krzystek

Data publikacji: 20.02.2013 15:55

W poniedziałek 18 lutego br., w wieku niespełna 94 lat, zmarł major lotnictwa w stanie spoczynku, inżynier Tadeusz Jerzy Krzystek, prawdopodobnie najstarszy dotąd żyjący pilot wyszkolony na terenie Śląska Cieszyńskiego w okresie II Rzeczypospolitej, przebywający od zakończenia II wojny światowej na emigracji w Wielkiej Brytanii, urodzony 10 kwietnia 1919 r. w Lutyni Niemieckiej (obecnie Lutynia Dolna) koło Bogumina na Zaolziu. Jego rodzicami byli Stefan, komendant polskiej żandarmerii w Lutyni o

□

Po podziale Śląska Cieszyńskiego w 1920 roku rodzina Krzystków musiała opuścić terytorium Czechosłowacji, przenosząc się na rok do Tomaszowa Mazowieckiego. Następnie Krzystkowie wrócili na Śląsk Cieszyński i zamieszkali w Zebrzydowicach, gdzie ojciec Tadeusza nadal pełnił obowiązki komendanta żandarmerii. Stosunkowo szybko rodzina przeniosła się na Górny Śląsk. Tadeusz Krzystek dzieciństwo i młodość spędził w Wodzisławiu Śląskim, następnie w Zamysłowie pod Rybnikiem i w Czechowicach. Ostatecznie rodzina osiadła w Wodzisławiu Śląskim. Jednocześnie utrzymywano bliskie kontakty z mieszkającymi na Zaolziu krewnymi.

Przez dwa lata, do roku 1938, Tadeusz służył w Junackich Hufcach Pracy. Po odzyskaniu Zaolzia jego rodzina powróciła jednak do zaolziańskiej Lutyni. On sam podjął wówczas pracę górnik w kopalni węgla w Pietwałdzie koło Karwiny. Od młodości interesował się lotnictwem, prenumerował czasopismo Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej, wykonywał modele szybowców, następnie rozpoczął praktyczne szkolenie lotnicze. W latach 1936-1938 zdobywał kolejne kategorie pilota szybowcowego, najpierw w szkole szybowcowej na górze Chełm koło Golezowa, następnie w Polichnie, Pińczowie oraz w słynnej, bieszczadzkiej „Akademii szybowcowej” w Bezmiechowej. W 1939 roku na ochotnika zgłosił się do służby czynnej w lotnictwie, którą rozpoczął w batalionie szkolnym w Świeciu nad Wisłą. Jednak z powodu wady wzroku został skierowany do szkolenia dla personelu naziemnego w charakterze mechanika. W czasie kampanii wrześniowej 1939 roku dostał się do niewoli sowieckiej, w której przebywał do 1941 roku. W 1942 roku z Armii Polskiej w ZSRR gen. Andersa został wysłany do Wielkiej Brytanii, gdzie wstąpił do Polskich Sił Powietrznych. Przydzielony do personelu naziemnego, służył w 302. Dywizjonie Myśliwskim, 133. Polskim Skrzydle Myśliwskim oraz jako instruktor instrumentów pokładowych w Polskiej Szkole Technicznej. Po 1945 roku pozostał na emigracji w Anglii, gdzie ukończył studia techniczne i do 1975 roku pracował jako inżynier. Pełnił funkcję Skarbnika Honorowego, zaś w latach 1975-1999 Sekretarza Generalnego Stowarzyszenia Lotników Polskich w Wielkiej Brytanii. W 1974 roku zdobył licencję pilota motorowego, zaś do 1980 roku uprawiał szybownictwo, latając w Klubie Szybowcowym SLP.

W 2004 roku, w wieku 85 lat, po blisko 60 latach członkostwa w Stowarzyszeniu Lotników Polskich w Wielkiej Brytanii, z czego 40 lat poświęcił pracy dla Stowarzyszenia, Tadeusz Krzystek przeszedł na pracowitą „emeryturę”. Wraz z żoną Anną zamieszkał w Polskim Ośrodku Mieszkaniowym (Polish Housing Society) w Penrhos koło Pwllheli w Północnej Walii, gdzie poświęcił się pracy pisarskiej propagującej dzieje polskich skrzydeł. Był autorem i współautorem kilku książek upamiętniających Polskie Siły Powietrzne z czasów II wojny światowej. W ostatnich latach wspólnie z żoną opracowywał dane personelu PSP. W 2012 roku ukazało się trzecie, uzupełnione wydanie ich książki „Polskie Siły Powietrzne w Wielkiej Brytanii w latach 1940-1947 łącznie z Pomocniczą Lotniczą Służbą Kobiet (PLSK-WAAF)”, zawierające blisko 20 tysięcy nazwisk. Ponadto był uprzejmy napisać przedmowę do wydanej niedawno mojej książki „Z historii polskiego lotnictwa na Śląsku Cieszyńskim w latach 1912-1939”. Pomimo zaawansowanego już wieku, planował w tym roku kolejną wizytę w Polsce, podczas której zamierzał odwiedzić także swoje rodzinne Zaolzie.

Za swoją służbę wojskową oraz w uznaniu zasług na niwie pracy społecznej Tadeusz Krzystek uhonorowany został m.in. Krzyżem Komandorskim, Krzyżem Oficerskim i Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski Polonia Restituta, Krzyżem Komandorskim i Krzyżem Oficerskim Orderu Zasługi Rzeczypospolitej Polskiej, Złotym Krzyżem Zasługi oraz licznymi medalami pamiątkowymi.

Zgodnie ze swoją wolą Zmarły zostanie pochowany na Cmentarzu Lotników Polskich w Newark-on-Trent w hrabstwie Nottinghamshire w Anglii.

CZEŚĆ JEGO PAMIĘCI!

Grzegorz Kasztura

Fot. ze zbiorów Tadeusza J. Krzystka, wykonana w 2003 roku z okazji odsłonięcia na Polu Mokotowskim w Warszawie Pomnika ku Czcii Lotników Polskich Poległych w II Wojnie Światowej.